

College van Gedeputeerde Staten Provinsje Fryslân
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Dossiënummer : 202506037874
Stuknummer : 25ZG104539
Behandeld door : [REDACTED]
Email : gemeente@achtkarspelen.nl

Uw brief van	Uw kenmerk	Bijlage	Verzenddatum
-		0	9 september 2025

Onderwerp

Regioadvies 380KV hoogspanningstracé tussen Vierverlaten en Ens

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u onze reactie op de conceptversies van het plan-milieueffectrapport (MER) 380kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens, deel A en B, de planMER deelrapporten, de Integrale Effectenanalyse (IEA) en de Raakvlakkenonderzoeken Lelylijn en Opwaardering 220 kV.

Voorkeursscenario

Vanuit de gemeente Achtkarspelen zien wij de zuidelijke route als meest geschikte optie. Wij zien deze voorkeur graag opgenomen in het gezamenlijke regioadvies dat richting het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) wordt verstuurd. Onze motivering hiervoor is als volgt.

Komst Lelylijn maakt hoogspanning op zuidelijke route niet onmogelijk

Er wordt vanuit diverse gemeentes aangegeven dat de 380kV hoogspanning niet mogelijk is in verband met de komst van de Lelylijn op deze zelfde locatie. De Lelylijn blijft politiek en financieel onzeker. Hoewel we begrijpen dat de Lelylijn een goede aanwinst voor de provincie kan zijn, is niet aangetoond dat de 380kV en Lelylijn niet samen kunnen bestaan. Hiervoor zijn enkele raakvlakonderzoeken uitgevoerd. Er zijn wel maatregelen nodig, wat leidt tot meerkosten voor beide projecten. Als er mogelijkheden zijn voor een Lelylijn, dan zou een 380 kV lijn ook door dit gebied kunnen.

De komst van de masten heeft een negatief effect op de gebiedsontwikkelingen in Achtkarspelen

Achtkarspelen-Zuid is een van de gebiedsontwikkelingsprojecten in de provincie Fryslân. Het gebied valt onder het Natuurnetwerk Nederland. De provincie Fryslân is verantwoordelijk voor de verdere ontwikkeling en inrichting van dit soort gebieden. Het

project moet zorgen voor een verbetering van de biodiversiteit van de bestaande en nog te ontwikkelen natuur in Achtkarspelen-Zuid. Ook het verbeteren van de landbouwstructuur is onderdeel van het project, en er zijn koppelkansen voor recreatie, water, landschap en behoud veenbodems en reductie van CO₂-uitstoot. Het gebied bevindt zich in het oosten van Fryslân en maakt onderdeel uit van de Friese Wouden. De deelgebieden binnen de gebiedsontwikkeling Achtkarspelen-Zuid zijn: Drogehamstermieden, Rohel en Surhuizumermieden. De oppervlakte van het gebied is ongeveer 5.400 hectare.

De tracés zullen het gebied de Drogehamstermieden doorkruisen. De Drogehamstermieden liggen tussen het Prinses Margrietkanaal en Drogeham. Het gebied is 175 hectare groot en ligt lager dan de omliggende zandgronden. Hierdoor komt er kwelwater omhoog. Kwel is kalk- en ijzerrijk grondwater. Dit zorgt voor ideale omstandigheden voor tal van planten- en vogelsoorten. Dankzij de kwel kan een deel van de Drogehamstermieden zich ontwikkelen tot nat schraalland. Dit zijn natte hooilanden die niet bemest worden, zoals blauwgrasland en dotterbloemhooilanden. Het plaatsen van nieuwe masten hier zal storend zijn voor deze ontwikkeling, waarvan de inrichting in 2025/2026 wordt uitgevoerd.

Het toevoegen van een extra masten in onze gemeente mag de stedenbouwkundige en landschappelijke waarden niet aantasten

Vanuit stedenbouwkundig oogpunt is het niet wenselijk om een aanvullende hoogspanningsmast te plaatsen náást de bestaande route evenals de bestaande hoogspanningsmasten (via vervanging) te vergroten. Het bestaande trace, met de bestaande hoogspanningsmasten in het buitengebied nog relatief ingepast doordat het buitengebied een sterk besloten karakter heeft. Door de hoogspanningsmasten te verhogen zullen beide lijnen, die naast elkaar zullen lopen, sterker zichtbaar zijn. Dit is met name waarneembaar daar waar de tracé's de wegen kruisen zoals ter plaatse van Hamsterpein of langs de contouren van de dorpen gaan. Dit is bijvoorbeeld het geval ten noorden van Kootstertille, ten westen van Surhuizum en tussen Surhuizum en Surhuisterveen. Het tracé volgt, logischerwijs, ook geen landschapsstructuren. Doordat het tracé geen landschapscontouren volgt is het des te zichtbaarder en opvallender in het buitengebied.

Er zullen woningen in ons buitengebied zijn die in de voor-en achtertuin een mast hebben. Als gemeente snappen we dat de 380kV noodzakelijk is, echter zien we wel graag dat de lasten hiervan ook verdeeld worden over de gehele provincie.

De extra masten hebben invloed op onze toerisme en recreatie mogelijkheden binnen de gemeente

Beide tracés (1 en 3) staan gepland in het Miedengebied, langs de onderzijde. De bestaande 220kV-verbinding loopt hier ook. In dit gebied zijn we bezig met de ontwikkeling van fietspaden, zie tekening.

Het gebied wordt hierdoor toeristisch-recreatief minder aantrekkelijk, ook gezien vanaf de bovenzijde van het kanaal (polder Reahel etc.). Ook in het Miedengebied ten noorden van het kanaal zijn we bezig met de ontwikkeling van wandel- en fietspaden, recreatief liggen hier genoeg mogelijkheden voor onze gemeente. De bestaande mast zorgt al voor verstoring van het landschap en nieuwe hoogspanningsmasten zouden het hele gebied doorsnijden en daarmee ook minder aantrekkelijk maken.

De variant Surhuisterveen van tracéalternatief 1 gaat door het gebied van het blotevoetenpad in Opende. Ook al is dit buiten onze gemeentegrenzen, het is voor onze inwoners en de regio een populaire bestemming.

De zuidelijke route is sneller te realiseren en goedkoper

Gelet op de noodzaak van de nieuwe hoogspanningsmast zouden we willen voorstellen om te gaan voor de meest snelle optie. Dit is in dit geval de zuidelijke route. Tevens is dit de goedkoopste optie.

Alternatieven

Mocht er alsnog gekozen voor de noordelijke route die wel door onze gemeente gaat dan vinden wij het ook gepast dat er mitigerende maatregelen worden genomen en zullen we als gemeente zijnde ook goed moeten beoordelen welke gevolgen dit heeft voor onze inwoners.

Hierin denken we aan het plaatsen van twee nieuwe hoogspanningsverbindingen met dezelfde hoogspanningsmasten. Een van de nieuwe verbindingen wordt uitgevoerd in 380 kV, de andere in 220 kV. Na ingebruikname van de nieuwe hoogspanningsverbindingen wordt de oude 220 kV-verbinding weggehaald. Dit draagt bij aan een rustiger en evenwichtiger landschapsbeeld. Dit komt overeen met tracéalternatief 1 (niet met variant Surhuisterveen).

Er zal een goede regeling moeten komen voor de omwonenden. Onze inwoners hebben al eerder in dit onzekere proces gezeten.

Wij hechten groot belang aan de gezondheid en leefbaarheid van onze inwoners. Daarom pleiten wij voor een zo groot mogelijke afstand tussen de hoogspanningsverbinding en woonkernen, scholen en zorginstellingen. Tevens dienen geluid- en magneetveldbeperkingen strikt te worden nageleefd, conform de geldende richtlijnen. Als gemeente zijnde willen we ook kijken naar mogelijkheden om de recreatieve en toeristische sector een extra boost te kunnen geven.

Ook zal de huidige 220 kV verbinding verzaamd moeten worden, zodat ook de Provincie Friesland hier voordelen van ervaart bij het aansluiten van nieuwe projecten.

De bestaande 110 kV verbinding die ook nog voor een klein gedeelte door onze gemeente gaat, moet dan ondergronds gebracht worden.

Vragen

Wij vertrouwen erop dat onze opmerkingen en voorkeuren zorgvuldig worden meegenomen in het verdere proces en zien de definitieve versie van het regioadvies met belangstelling tegemoet. Mochten er nog vragen zijn dan kan contact worden opgenomen met de behandeld ambtenaar.

burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

de secretaris/directeur,
mr. M.P. de Jong

de burgemeester,
J.D. de Vries MSc